

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: vedoucího práce

Autor/ka práce: Bc. Jana Miott-Máčová

Název práce: Život s HIV/AIDS: strategie zvládnání rizik a narušené identity

Vedoucí práce: Mgr. Jan Morávek, Ph.D.

Oponent/tka:

Navržené hodnocení: výborně

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. *Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?*

Výzkumné otázky zformulované v úvodu práce jsou v jejích závěrech dostatečně zodpovězeny. Práce má standardní strukturu úvod – teorie – metodologie – analýza s tím, že teorie je rozdělena na část obecně sociologickou a přehled relevantních výzkumů HIV/AIDS.

2. *Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?*

Teoretická kapitola je velmi bohatá a využívá téměř výhradně zdroje v angličtině. Konceptuální rámec se skládá z pojmů stigmatu, self, identity a morální kariéry. Z následujícího přehledu relevantních empirických studií, který je rovněž velmi podrobný a zajímavý, vyplývá podle autorky potřeba doplnění informací o změnách v identitě a stigmatu, které nastaly po masovém rozšíření účinných retrovirálních preparátů a přechodu HIV z terminálního na chronické onemocnění, a rovněž potřeba smíšeného vzorku zahrnujícího nejen příslušníky tzv. rizikových skupin.

Přehled empirických studií doplňuje do konceptuálního rámce pojem rizika. Dávám tedy k diskusi, zda by pojem rizika neměl být rozpracován na obecnější úrovni již v teoretické kapitole.

3. *Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?*

Empirická část se opírá o dvanáct narativních interview s respondenty žijícími s HIV/AIDS, kteří se autorce přihlásili na inzerát. Na jedné straně je třeba autorce pochválit úspěšný vstup do náročného terénu, ve kterém má utajení HIV pozitivita před možným zdrojem diskreditace vysokou cenu. Na druhé přináší samovýběr určitá omezení, včetně nemožnosti postupovat podle zakotvené teorie až k saturaci vzorku. Pestrost výběru autorka dokládá na kategoriích jako zdravotní stav, pohlaví, sexuální orientace, doba od diagnózy, stupeň dosaženého vzdělání či povolání. Nejsou zde ale osoby mladší 23 a starší 44 let, osoby s lineárně chaotickými narativy, ani osoby ve fázi stagnace či rezignace. Ku prospěchu autorky je, že tato omezení sama částečně reflektuje.

Při sběru rozhovorů postupovala autorka přiměřeně. Po jejich analýze respondentům poslala doplňující otázky emailem.

V metodologické kapitole autorka uvádí, že provedla pozorování v AIDS centru a pořídila si polní poznámky. Z těchto dat ovšem neuvádí žádná zjištění v analytické kapitole.

Oddíl 4.5, popisující postup analýzy, je velmi krátký. Není zřejmé, do jaké míry autorka postupovala podle zakotvené teorie, které její prvky při své práci použila a které nepoužila.

4. *Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?*

Analytická kapitola je vystavěna velmi pěkně. K interpretaci dat přistupuje autorka plausibilně. Dostatečně zohledňuje různé modalities pojmů a klade je do vzájemných souvislostí. Syntézu staví celkem zdařile okolo ústředního pojmu „management informací“. Autorka zde dosvědčuje vysokou teoretickou citlivost, získanou studiem teoretické literatury a dosavadních výzkumů. Analýzu prakticky doplňuje nejen shrnutím jednotlivých oddílů a hlavním závěrem, ale i přehlednými diagramy v přílohách.

5. *Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?*
Ano

6. *Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?*

Jazyková kvalita práce je nadprůměrná a text se mi četl velmi pěkně. Odkazový aparát je použit standardně. Text není zcela prost pravopisných chyb a překlepů, ale jejich míra je tolerovatelná. Uznávám, že je to otázka vkusu, ale autorka podle mého názoru používá příliš mnoho cizích slov (deteriorizace, disruptor biografie, environmentální hazard). Určuje-li svůj text záměrně nejen odborné obci, ale i širší veřejnosti, měla by tomu uzpůsobit použitou slovní zásobu. V přílohách se objevují grafy ofoceně z publikací UNAIDS a Národní referenční laboratoře pro AIDS. Je u nich sice uveden zdroj, ale podle mého názoru by je autorka neměla bez svolení autorů přebírat v identické grafické podobě. Získala-li naopak svolení k reprodukci, měla by se o tom výslovně zmínit.

7. *Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).*

Mezi hlavní přednosti práce patří nejen její originalita v rámci české sociologie (o stigmatu a identitě u HIV pozitivních dosud mlčí), ale i zdokumentovaný přínos k dosavadnímu empirickému poznání v mezinárodním měřítku (změna v pojmání a relativním významu této identity po transformaci HIV z terminální na chronickou chorobu). Zajímavé také je, že práce se trefila do časově omezeného období, kdy HIV již není smrtelně nebezpečné, ale je s ním ještě spojováno stigma morové rány. Diplomová práce je sepsána podrobně a pečlivě a přináší mnoho nových povzbudivých informací.

Navrhoval bych autorce zpracovat článek do odborného časopisu, jakož i článek popularizační.

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.*

Jak autorka doložila, o dané problematice máme nyní poměrně široké kvalitativní informace. Proto by mě zajímal její postoj k možnosti kvantitativního šetření v populaci osob HIV pozitivních a žijících s AIDS. Dále by mě zajímalo, zda autorka považuje za prospěšné doplnit data o osoby s lineárně chaotickými narativy, osoby ve fázi stagnace či rezignace apod. a jak bychom k nim podle ní mohli získat přístup.

Celkové hodnocení práce: S ohledem na vysokou kvalitu textu a nesporný přínos k dosavadnímu poznání navrhuji pro diplomovou práci Bc. Jany Miott-Máčové hodnocení „výborně“.

Datum: 13. června 2011